

تحلیل کاربردشناختی پیام‌های متنی براساس اصول تعاملی گرایس: ارزیابی سطح مشارکت فراگیران در کلاس‌های برخط^۱

شیرین زهرا همت‌نیا^۱، بهزاد رهبر^۲

۱- دانشجوی دکترای زبان‌شناسی، دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲- نویسنده مسئول، استادیار گروه زبان‌شناسی، دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی پیام‌های متنی ثبت‌شده در بخش «گفت‌وگوی عمومی» در صفحات آموزش مجازی و براساس اصول تعاملی گرایس می‌باشد. جامعه آماری پژوهش از دو گروه کلاس‌های آموزشی درسی و آزاد تشکیل شده است. نمونه آماری تحقیق شامل ۴۴۱ نمونه پیام متنی از هشت کلاس درسی و ۷۶۷ نمونه پیام متنی از هشت کلاس آزاد است. داده‌ها از متون نوشتاری ثبت‌شده در بخش «گفت‌وگوی عمومی» استخراج و با در نظر گرفتن شاخصه‌های تأثیرگذار بر کیفیت گفتار در اصول تعاملی گرایس، ارزش‌گذاری و به سه دسته «مشارکت فعال»، «مشارکت نیمه‌فعال» و «حضور» تقسیم شدند. نتایج آزمون‌های آماری نشان می‌دهد که میزان رعایت اصول تعاملی و به تبع آن میزان مشارکت فعال در کلاس‌های درسی، نسبت به کلاس‌های آزاد بیشتر می‌باشد. همچنین، جنسیت شرکت‌کنندگان تأثیری بر به کارگیری اصول تعاملی و در نتیجه افزایش یا کاهش مشارکت آنان نداشته و دو گروه جنسیتی مردان و زنان در کلاس‌های درسی و آزاد مشارکت تقریباً یکسان داشته‌اند. نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند برای فراگیران، معلمان و برنامه‌ریزان آموزشی مفید باشد.

واژه‌های کلیدی: آموزش برخط، پیام‌های متنی، اصول گرایس، مشارکت

¹ این پژوهش در دوران همه‌گیری بیماری غافلگیرکننده‌ای به نام کرونا (Corona Virus) که در اسفندماه سال ۱۳۹۸ به وقوع پیوست و تا امروز ادامه دارد انجام شده است. در این زمان، در اکثر نقاط کشور ارتباط حضوری جای خود را به ارتباط از راه دور و حضور پرنرنگ در فضای مجازی سپرد.